

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi és megyei érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Tompai Mihály-utca 10. sz. Kérjük a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás. Telefon-szám: 52. Telefon-szám: 52.</p>	<p>Felelős szerkesztő: KOMÁROMY ISTVÁN. Kiadó laptulajdonos: ID. RÁBELY MIKLÓS.</p>	<p>Az előfizetés díja: Egész évre . . . 8 korona. Fél évre . . . 4 korona. Egyes szám ára . . . . . 20 fillér. A hirdetés díja: Egy háromhasábos petitsor térfogata . . . 12 fillér. Nyilttér sora . . . . . 40 fillér.</p>
---	---	---

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni szíveskedjenek.
A kiadóhivatal hirdetést és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

Az élet célja.

Mi a célja az életnek? Súlyos kérdés, ha megakarunk rá felelni minden áron; nem is kérdés, ha a pusztá igazságot keressük!

Az emberek mind a boldogság felé törekcsenek s ebből felállították a tételt: az élet célja a boldogság. Azaz: a ki boldog, annak van miért élnie, a ki nem lehet boldog, annak élete céltalan.

S ebben az életben, melyet a boldogság a maga eszközéül foglal le magának, nagyon kevesen vannak a boldogok s egy sines szenvedés nélkül való. Függs ez a kenyérgondtól s más meg más egyebektől. Mindnyájan szenvedünk, ha az életnek nincs is célja, de van eleme: a szenvedés. S a mi boldogságot ebben az általános alaplétsben élvezhetünk, az mindig valaki máshoz, vagy másokhoz tartozik. A szerelmünk boldogsága voltaképpen egy más ember boldogítása, a gyermekünkben való öröm voltaképpen a gyermek gondjának a viselése; a dicsőség, melytől meg-részesztünk, voltaképpen csak kisugárzása

a jótettnek és szolgálatnak, melyet az emberiségnek vagy a hazának tettünk. Az élet fentartás gondtalansága ellenben soha senkit boldoggá nem tett még, legföllebb örömet okozott megszerzése pillanatában.

Ebből pedig az következik: nem lehet boldog az, a ki nem más jóvoltát szolgálja. A ki szereti az embereket az nem kérdi, mi a célja az életnek, mert értékesnek vallja annak a másíknak az életét, a kit szeret: legyen az akár egyes ember vagy család, nemzet vagy haza!

Mindenekelőtt határozzuk el magunkat életünk célja iránt: határozzuk meg a kikötőt: és tüzzük ki utazásunknak célját és kölesönözzünk neki — jogosultságot. Életünk összes eseményeit tekintsük azon világitásban, mely az élet céljából kiárad. S mégis kimondhatja, valjon az ifju, ki a kiképeztetésnek és kiművelésnek szilárd célját látja maga előtt, némileg előnyben van-e az ő ingadozó társai fölött.

Olyan az élet, hogy nekünk meglepetéseket szeret okozni s nincs is megjegy-

zésreméltóbb dolog azon áldásoknál, a melyek néha az olyan meglepetésekből származnak.

Valaki pl. egészen meghatározott tervvel fog hozzá életfeladatához; ő tisztában van azíránt: mit akar tenni s mivé akar lenni. Pontosan tudja, hová halad s életutját kijelöli a cél, a melyet ő tisztában lát.

Egyszerre csak megesik, hogy valami véletlenség, talán betegség vagy a viszonyok valami változása, vagy új kötelességek parancsa folytán kiesik a kezéből azon feladat, a melynek megoldását már megkezdte volt; látja, hogy most már új útra van állítva s nem tudja hová megy.

Az ilyen kikerülhetetlen változás s az azzal járó új felelősség, az ilyen rögtöni aggodalom zavaró érzelmet költ lelkünkben; mert látjuk, hogy életünk eddigi kerékvágásából kiköppenve, új életrendet kell kezdenünk s új élettervet kell készítenünk.

S mégis, ki mondhatná meg azt, valjon az életnek előbbi határozott céljától való ezen elhajlása nem foglalja-e magában egy magasabb lénynek ama felszólítását

TÁRCZA.

A temető erdejében...

A temető erdejében
Egy kis lány ül, a sötétben,
Mélyen néz a sötétségbe.
Könny lopózik bús szemébe,
Szivecskéjét nagy bú tölti,
Lelkét majd a mennybe önti...

Messze jár a gondolatja,
Eljár messze más világba,
Holt anyjának jég ölébe,
Meleg anyai kezére, . . .
Búsulkozik fájón sirva,
Könnyét hullatva a sirra . . .

Dermedve ül, mint kőbálvány,
Anyjának rideg sirjánál,
Szívébe éles nyíl futott,
Gyilkos munkáját végzi ott,
S a lelke már a sirban jár,
Kedves anyját öleli már . . .

Mert elvetődik egy halál
Anyjának kiesiny sirjánál,
A kis lánynak jót beszélve,
Hízelegve ül ölébe,
Majd simítja, esőkolgatja,
Kis derekát szoritgatja . . .

S ő gyöngéden átkarolja, —
Mélyen néz a szürke porba . . .
Majd piroslik, majd teherlik,
Csak szép csillag szeme ténylik,

Meg se mozdul, majd szótlannul
Lebeg szeme a koszorún . . .

És a halál simogatja,
Sápadt ajkát esőkolgatja . . .
Némán sugja a kis lánynak:
Mondjon bucsút e világnak . . .
S ő — nem szól, csak sóhajt nyugot,
— Bús lelke a mennybe futott . . .
F. . . . G. . . .

A Ragács hegyen.

Egyszer ide is érdemes felmenni, mert van ott látnivaló elég nagy körben.

Ez a hegyorom Gömör legdélibb részén emelkedik Ajnácskő mellett vagy 527 méter magasságba a tenger színe fölé.

Ha ide akarunk jutni, előbb Ajnácskőre menjünk vonaton, onnan aztán jó nyegyedóra alatt begyalogolhatunk a községbe, miután az emberiség többsége nincs abban a helyzetben, hogy tetszése szerint lovaktól vont kerekek tetején egy egyszerűbb vagy esinosabb kiviteli ládába ülhessen, a mit ősidőktől fogva kocsinak, szekérnek neveznek.

Ajnácskő község egy kisebb kupalaku hegy lábánál úgy helyezkedik el, mint a lókörmén a patkó: körbe megy de mégsem veszi egészen körül. Kezdődik a község a vasut felől a cigánytérályllyal és körül-belül az uri negyeddel ér véget. Mert a csinos, diszkertes porták azt árulják el, hogy a község uri családjai még megvannak; nem sodorta el őket a közelmúltnak

az a lassu alámosó pusztítása, a mi több urat pusztított el Magyarországon, mint szegény embert. Sokan azt hitték: most is a régi patriarkális világban élnek, a mikor annyi volt a megenni-meginni való, hogy belefutott boldog boldogtalan. De végre is, a ki belefut, az a birtokos volt és a családja. Sokunkra csak a kis ködmön maradt, sokunkra még az sem, csak egy darab papiros, a mit a gondos szülők jónak láttak diploma név alatt idejekorán megszerzetni az urfiakkal — kisasszonyokkal.

A község egyik rejtett részéből gyaloguton felmászhatunk a várhegyre, a melynek tetején egy hatalmas sziklacsompón áll az ajnácskői várrom. A monda szerint Arpáddal bejött vitézek egyikének lánya volt Hajna s az ő nevérol nevezték el Hajnácskő vagy Ajnácskő néven. Most egészen romokban hevernek a falak, csak itt-ott van belőlük egy egy darab és egy pinczeszerű üreg maradt meg egy ablakkal a déli oldalon a sziklacsompó alján, ennek is elfüdi a bejáratát egy regényes vadrózsabokor, a mely mellé odaillenek a költők képzelődései fényes lovagokról, tündérszép urnokról és kisasszonyokról. Manap az érdekel bennünket leginkább, hogy a várhegy egyenletes kupalaku oldalait akáczfák nőtték be, a melyek még fiatalok, de idővel jó haszonfa lesz belőlük, — no meg az sem utolsó dolog, hogy a várrom magaslatáról jól széttékinthetünk a vidéken és látjuk észak felé a Ragácsot, dél felé a Pogányvár ormát, keletre ellátunk az ajnácskői forrásokig és Almágyig, nyugatra a vasutig és azontul egész a Nógrád szélén emelkedő Bucsony hegyig, a melynek oldalából Korlátnál fejtik a bazaltkövet.

és parancsát, hogy helyesebb utra térve, magasabb szolgálatot végezzünk? Meg lehet, hogy éppen az a változás fog vezetni minket a tulajdonképpeni, valódi én-ünk megismeréséhez és hogy az utunkba gördített akadály kijelöli igazi rendeltetésünket és megadja utunknak a valódi, helyes irányt!

— — — — —
Mi nem tudjuk, hová megyünk! Mi lehet az, a mi mégis lehetségessé teszi, hogy az oly titokteljes uton kitarással tovább vándoroljunk?

Ez tényleg csak az lehet, amit a valóság hitnek nevez!

Ez a hitben való utazás! Annyit jelent az, hogy olyannak vegyük ezt az életet, melynek végét gyakran nem is láthatjuk, nem szemlélhetjük.

Mi ugyan kérdezzük: hogyan lehetséges az, hogy kötelességeim útját megismerjem, ha nem tudom a célt, a melyhez vezet az én magatartásom?

És míg mi ezen kérdést feltesszük, az alatt jelenlegi kötelességünk útja egyenesen ott fekszik lábaink előtt, mint természetes és közvetlenül helyes dolog. Ezentúl homályban lehet minden, de arra az útra egy fénysugár esik.

És míg az ember, kötelességétől vezetve tapogatódzva keresi saját útját: az alatt megtörténik, mintha az árnyékos út napfénybe nyílnék s mintha végre az ember megismerné: hová megy.

Ez az erkölcsi hit, az etikai bizalom!

Ez azon út, melyen az emberiség mindig megtalálhatja a — reményt s a békét. Cs....

Esperanto.

A mai kor nemzedéke elmondhatja magáról, hogy igen szerencsés időkben született. Az emberi művelődés rohamléptekben halad a tökéletesség felé. Most egy-két évtized alatt többet halad az emberiség, mint ezelőtt ugyanennyi század alatt. A még csak közelmúltak elhalt

Alattunk van a Gortva-patak völgye, a mely ezen a tájon ered. Innen érdemes egy kissé geológus szemmel is végigtekinteni a völgyön. Meglátjuk ekkor a harmadkori bazaltvulkánokat és egy kisebb ezek közül maga a várhegy is. Az azok által támasztott hasadásokon bugyognak föl a mélyből a szénsavdus ásványforrások is a völgy mélyén. De a mint a hegyek hullámzatos oldalain végig-végig simit pillantásunk: meglátjuk a bazalthoz tapadt sárgás agyagföldet: a lösz, a mely talán negyedkori tengerek iszapja volt, vagy az újabb elmélet szerint iszonyu szelek torlasztották föl így a száraz időszak homokját, mint mostanában a mongol sivatag keleti részén a Hoangho partján történik. Melyik igaz az ellentmondó két elmélet közül? Melyiknek javára fog a tudomány évszázados harca eldőlni? Ki tudná ma megmondani? Csak annyi bizonyos, hogy a sárga löszből mammut és egyéb őseletánt, óriás szarvas, dámvad és efféle csontok kerülnek elő a vizmosások partján. Amott tul van egy vagy hétágu nagy vizmosás a Ragács oldalán: a híres ajnácskői csontárkok. Ezekből gyarapodott sok nagy magyar muzeum.

Ideje is már, hogy a csontárkokon át meginduljunk a Ragács tetejére.

A község uri végén lemegyünk egy rétre, azontul a fürdői út felé torkollik a csontárkok bejárata. Mindegyik jelentéktelen kis vizárok itt, de ha beljebb haladunk, fölfelé hatalmas árkokká szélesednek, meredek agyagtalakkal, de mindegyik sűrű akáczos bozóttá változott újabban, mert a hajdani képek kopasz hegyoldalakká mutatják. Itt ezekben a mindig nedves mélyedésekben bukkannak elő a földből az őszilati csontok, látható itt amott egy-egy darab, de ah-

emberei, ha fölébredhetnének örök szendergésükből, nem ismernének reá arra a világra, amelyben annak idején ők is éltek. A dróttalan táviró, az írógép, a gépfegyver, a repülőgép, a vérgyógyítás stb. stb. az emberiség haladásának mindmennyi mértföldmutatója. Míg egyes nagynevű lángszellemek világraszóló ujtásukkal, találmányukkal századokat lépnek egyszerre az emberiség művelődéstörténetében, addig a hétköznap szürke emberei is csak azon vannak, hogy kiki a maga szűk körében bizonyos munkát tökéletesebben, rövidebb idő alatt, kevesebb fáradsággal és kiadással végezzen el, mint apái.

Mikor a technikának és minden tudományoknak ezt a roppant haladását látjuk, szinte restelkedhetünk is a mai kor művelt embere, hogyha az emberiség haladásának egyik legnagyobb kerékkötőjét, a *nyelvi különbséget*, még nem sikerült volna legyőznie. — A nagyvilágban alig ismert valami kis nemzetnek születik egy lángelméje; az a kevesek által beszélt maga nemzeti nyelvén korszakalkotó munkát ír. Ezt a lángelmét megünnepeli a maga kis nemzete, művét otthon olvassák, gyönyörködnek benne; könyvtáraiban mindenütt található lesz azon mű s a kis nemzet szobrot emel nagy fiának halála után. Azonban a nagyvilág a nyelvi különbségek miatt nem szerezhet kellő tudomást azon nagy férfiu lángelméjének termékről; az a nagy tudomány meddő marad a nagy emberiségre; abból az értékes szellemi kincséből nem részesedhetik az egész emberiség. Pedig a tudomány közkinces; az az egész emberiség tulajdona; az nem izolált és sovén. — Vagy: ismereteim kiegészítése végett két kötetes munkát kell elolvasnom. De ezen mű csak németül van meg. Vagy meg kell tanulnom németül, ami elég hosszadalmas és fárasztó munka, vagy nem élvezhetem azon művet. Hogyha pedig az angol irodalomban bukkanak olyan könyvre, amire szükségem van s ha hasznát is akarom ennek venni, hát tudnom kell angolul. — Tehát elmondhatjuk, hogyha a világirodalom nagy műveit ismerni akarjuk, akkor egy fél életnek minden fáradságát és nélkülözését csak arra kell fordítanunk, hogy ezen nagy művek megismeréséhez vezető eszközöket, a különféle nyelveket, birtokunkba vegyük. Mi marad akkor az ember életéből?? Míg ellenben, hogyha az esperanto mihamarább elfoglalja azon helyet, melytől megilleti s — vegyük — a 15—20 ezer lelket számláló csuvasz népnek születik egy lángelméjü fia, aki esperanto nyelven híres művet ír, az a mű rögtön az egész világ közkinces lesz, az egész művelt világ olvashatja és ezzel

hoz hozzájutni nem olyan egyszerű dolog, hanem egész ázó, feszítő apparátus és nagy vigyázat szükséges, mert ezek a több évezredes csontok szétmállanak földdel együtt, ha előbb ott kivéve vigyázva jól meg nem szárítjuk őket. Mikor még a világ ezeké volt, akkor az ember barlangokban, czölöpépitményeken — hol vonta meg magát és igen-igen egyszerű ruhát viselt, azon nyersen lehuzott bőrből. Node sokat haladt azóta, kivált ezen a téren! A mai kannibál. — Középeurópában már nem eszi meg az embertársát, csak körmönfont módon törvényesen kifosztja és rabszolgájává teszi. S ennek az eljárásnak is akad védője a rabszolga nép sorai-ban; úgy mondják, hogy a kizsákmányolási képesség nagy szellemi tehetségre mutat, tehát pártolni kell, nem visszaszorítani! Hiszen haladás ez is, de előre-e vagy hátra? — az a nagy kérdés!

Hanem ha ilyen sokat filozofálunk: sokára fogunk fölélni a Ragács tetejére és még később jutunk majd az ebédhez. Pedig nemcsak szép kilátással, meg geológiával él az ember, hanem a gyomor is megköveteli a magáét, kivált szabadban, hegymászás után.

A csontárkok egyikéből kimászunk és szántóföldeken át felkapaszkodunk az erdőbe, a hol az őszi naptényen a temérdek szederbokor kitünő hűsítővel kínál. Erdei gyalogutakon feljutunk egy jó órai út után a Ragács vállára, ahol a bányában a kitünő bazaltkővet fejtik a szorgalmas munkások s a végzett munka szerint kapnak díjazást. A bazaltban néha fehér mészkristályok és egyéb „zárványok” is fordulnak elő, a melyek igen érdeklik az ásványtani tudóst, de bosszuságot okoznak a kőmunkásnak, mert

együtt olyan értéke lesz annak a kis nemzetnek az egész művelt világ előtt, hogy annak függetlenségi törekvéseit nem lesz képes letörni semmi katonai nagyhatalom minden önkényuralma. De mi, magyarok is nagyon jól tudhatjuk, hogy nálunk, a 20 milliónyi magyar nemzetnél egy-egy tudományos munkára alig-alig akad kiadó, mert nem lenne vevője s a kiadó pedig még az összeművelésért sem hajlandó esődot mondani.

De mi, hétköznap szürke emberek, ne mélyedjünk el annyira a tudományok mély tengerébe, csak fussunk mi a mindennapi kenyertünk megszerzésének után. — Mondjuk, kereskedő vagyok. Üzleti ügyeim Lwówba szólnak. Ha üzletemet eredménnyel s gyorsan akarom lebonyolítani, birnom kell a Galicziában használatos lengyel, ruthén vagy német nyelv közül valamelyiket, mert az egész bizonyos, hogy Lembergben senki sem tud magyarul. Ha a nyelvtudás hiánya miatt nem vagyok képes magam megértetni, természetes az, hogy anyagi veszteséget szenvedek. — Máskor ismét másúve kell mennem; ott birnom kell azon népnek a nyelvet, mert különben még a vasuti jegyemet sem tudom megváltani. — Szóval, ahány nemzet fiával érintkezik a mindennapi élet forgatagában az ember, annyi nyelven kellene tudnia beszélni. De ez képtelenség. Hisz azon szerencsések száma is igen csekély, akik a magyaron kívül még a szláv, német, francia vagy az angol nyelvet is bírják. És mennyit kellett nekik azért táradni és áldozni! Hát hol vannak még a többi igen elterjedt nyelvek? A spanyol, az arab, a kínai, a japán, a hindu stb. Pedig ezen a nyelveken is sok millió művelt ember beszél, gondolkodik, ír, olvas, anélkül, hogy nekünk tudomásunk volna, hogy miről és mit. Megtörtént az, hogy három uri ember összesen tizenhatféle nyelven beszélt egymáshoz és még sem értette meg egymást.

A nyelvi különbséget, az emberiség haladásának ezen nagy akadályozóját győzte le diadalmasan dr. Zamenhof Lajos varsói lengyel orvos, mikor megalkotta zseniális nagy művét, az esperanto műnyelvet.

Tehát az esperanto a nemzetközi érintkező segédnyelv, amely arra van hivatva, hogy anyanyelvén kívül minden művelt embernek második nyelve legyen. S hogyha majd minden művelt ember csak fele annyi fáradságot fordít is az esperanto tanulására, mint jelenleg teszik a német, angol és francia nyelvekkel s ha majd középiskolánk ahelyett, hogy holt nemzeteknek holt műveltségét holt nyelveken tanítják, az

az öblös üregek egyenetlenné teszik a bazaltkővet, a melyet simára kell kifaragni.

A bányától még a tetőig van pár száz méternyi út lassu emelkedéssel. A tető hatalmas sziklatömegekből áll és fel lehet rájuk kapaszkodni. Onnan felülről messzire ellátunk kivált Gömörbe a Rima völgyére. Rimaszombat természetesen jól kivehető, hiszen innen is látjuk a Ragács és Pogányvár tetőit derült időben. Érdekes még a Ragácsnak vulkáni jellege, a melynek némi kis mutatója is van. A sziklatömeg tövében látható egy vörös bazalttuffába mélyedő kutalaku üreg, ezt hívják a Ragács „kráterének”. Hát kráternek miniatüre kiadása, de csak ugyan lehetett a vulkán krátere. Ezek a bazaltvulkánok ugyanis egyetlen kitérés eredményei szoktak lenni és nem ontották hosszú időn át az olvadt lávát, — de maga a vörös bazalttuffa sem más, mint lávakövélet és így csakugyan vulkáni nyílás-kráter lehetett a kis kut alatt hajdanában, sok ezer esztendővel ezelőtt.

Meg kellett még hallgatni a kő robbantás zaját a közelből, azután lefelé a hegyhát tulsó oldalán az úton Almágy felé. Lefelé sokkal gyorsabban halad az ember, mint fölfelé s ha leérünk érdekes a szőlőkön végigtekinteni, amelyek a Ragács- és Pogányvár oldalán ültetvék.

Ott van még az elhagyott fürdőhely, a melynek forrásvíze igen kellemes hűsítő it. l és a gyomorra jó hatása. Szép erdő szélén állanak az épületek, a melyek nagyrészen lakatlanok.

Innen Ajnácskőre a völgyön át jól gondozott úton juthatunk jó félóra alatt, ha csak még a Pogányvárra nem akarunk felmenni, a melynek hosszu magas gerince őstörténelmi emléket szolgáltat a kutatóknak.

esperantot fogják előadni, akkor ledől a legkülönbözőbb és legellentétebb nemzetek között a válaszfal, az esperantoval az egész művelt világot be lehet utazni anélkül, hogy anyanyelvünkön kívül más nemzet nyelvét is kellene bírunk. Akkor azok is, kik az esperantot jelenleg lekicsinyelni akarják, be fogják látni tévedésüket. Különben még nem született meg olyan eszme, nem volt olyan újítás, aminek fölös számával ne lettek volna ellenségei. De az is bizonyos — tapasztalásból beszélek — hogy az esperantot csak azok gáncsolják, kik e gyönyörű nyelv megismerésére egy órai szabad idejük feláldozásából álló fáradságot sem fordítottak.

Az esperantonak ma már nagy világirodalma van. Hazánkban is sokan tudnak már esperantoul. Több nyelvtanunk, szótárunk, propagandakiadványunk és folyóiratunk van. Több nyomda bevezette már az esperanto betűket. Nagy buzgalommal terjeszti az esperantoeszmét a „Hungara Esperantista Societo” (Magyar Esperantista Társaság) Budapest, VII. Alpár-u. 8. A Társaság hivatalos organuma a „Hungara Esperantisto”, amelynek évi előfizetési ára négy korona. A Társaságnak diákok számára kiadott lapja a „Hungara Studento”. Ennek előfizetési ára egész évre egy korona. Mindkét lapot a Társaságnak az esperanto terjesztésében önzetlenül munkálkodó titkára, *Medgyesi János* tanár szerkeszti.

A magyar esperanto mozgalom terjedésének nagyon előnyére válik azon körülmény, hogy egy lelkes esperantistának, *Marich Agostonnak*, saját lapja is van, a „La Verda Standardo”, Budapest, IX. ker. Üllői-ut 59. *Marich* lapja érdekében beutazta az egész országot s előfizetőket gyűjt lapjainak. Jelenleg Eger városában időzik s egy egy hétre terjedő esperanto kurzusokat tart, amiknek tandíja hat korona. Lapja évi ára öt korona.

Aki érdeklődik az esperanto iránt, az leghelyesebben cselekszik, hogyha egyelőre tíz filléres bélyeg ellenében a „Hung. Esp. Soc.”-től megkérdezi a kis „Esperanto Kulcs”-ot. A „Kulcs” teljes nyelvtant, gyakorlatokat és mintegy kétezer szavas kis szótárt tartalmaz.

Hogyha tizen-tizenöten akadnak, kik érdeklődnek az esperanto iránt, megalakíthatják az alapszabályok szerint működő Társaság helyi „grupo”-ját, csoportját. A helyi grupo megalakítására szívesen és díjmentesen leutazik a Társaság titkára, aki a tőle megszokott kedves előadással örömmel fogja nyilvános gyülekezeti előtt is propagálni az esperantoeszmét.

Farkas Ferencz.

Széljegyzetek.

Ha az ember nézi az apát, anyát, kinek minden öröme fiában, vagy általában véve gyermekeiben van, önkéntelenül is a természet nagy czátolatát látjuk azon eszmékre, melyek a családi élet szentélye ellen irányulnak.

Hányszor és hányszor nem látjuk az életben, hogy semmitéle más kapocs nem teszi a családi életet egy egész életen át tartóssá, széppé, vonzóvá, nyugodtá, derültté; a házastelek együttélését békéssé, zavartalaná, mint a családi élet szülőtte: a *gyermek*.

Ugy nézhet a szülő gyermekére, mint belőle kihajtott sarjra, melyben saját énjének mását; saját véreinek hordozóját, saját mivoltának második vagy új kiadását láthatja.

S ha a gyermek szeretően tekint vissza szülőjére s föl fogja a szülő szerető tekintetét, akkor a szülő úgy érezheti magát, mint hogy ha megfiatalodva öntulajdon, saját szemébe nézne s így gyermekében *önmagát* szemléli.

Igy látjuk, hogy a szerelemből miképen lett szeretet, mely egyedül képes vezetni a sirig még akkor is, hogyha már szerelem nincsen.

De azok az anarchisztikus elvek, melyek ezek ellen törnek, mit akarnak? A kik ezeket az eszméket akarják, azoknak lelkéből kivesszett a fogékonyság az iránt, a mi az életet nemessé teszi.

Az anarchiában — mint a tapasztalat mutatja — nincs szeretet és szerelem, hanem van szerelem és *gyűlölet*. És ez a gyűlölet a szerint

növekedik, minél inkább kielégítést nyer a kék, vagy tomboló öröm.

Es így látjuk azt is, hogy a házasságnélküli szerelem lefokozza és leszállítja az ember érzeit és a fajtalan lélek berkeiből úgy vonul ki minden ideális szeretet, mint a virágos bokorból a tülemile, ha a kigyó sziszegését hallja...

Nem tudom, igaz-e ez?...

*

A társadalom nagy berendezkedései nagy eszmék révén támadtak. Ezek a nagy eszmék adták meg azt a keretet, a melybe a közönséges élet beleilleszkedik.

Különös azután, hogy mikor a berendezkedés, beilleszkedés megtörtént s ez által a társadalom a jólét útjai felé tör, akkor némelyek éppen ezen berendezkedés által nyert jólét birtokában mégis e nagy eszmék ellen támadnak...

Az ilyen embert az olvasó nagybecsű engedelmével a medvéhez lehet hasonlítani.

A medvének is hagy, vagy telepít erdőket, bokrokat a számító ember. Mikor azután már meghuzhatta magát valahol épen ezen erdő vagy bokor által s feléje jön az az ember, a kinek ő ezt köszönheti: hálából nekimegy ennek az embernek. Ó! A medve! Ennek az embernek!...

Bocsánat!...

*

A legtöbb csalódás azokat éri életükben, működésükben, a kiknek nem volt elég erejük ahhoz, hogy működésükhöz az elismerést másokban előre fölfedezzék.

Az embernek ugyanis saját működési köréhez viszonyított, jobban mondva irányított anyag áll rendelkezésre. Ilymódon a működés és a megművelendő anyag között bizonyos szerződéses viszony keletkezik.

Ha most a működés olyan, mely megteveli az anyagnak, akkor a működés által üdv, jólét, áldás vagy tökély származik.

Pl. egy tanító, mint hivatásos működés és a tanítvány, mint megművelendő anyag közt felelősségteljes viszony van. Ha a tanító nemesen teljesítendő tanítványában működését e szigorú viszonyhoz hozzá értően alkalmazza: működésének eredménye az emberiség kulturtörténetében teljesített egyik legjölésőbb és legtisztelteméltőbb eredmény.

Ha ezt a viszonyt tévesen alkalmazva, akár jóhiszeműleg is tanítványát emberi lényének meg nem felelő téves eszmékbe burkolja: akkor tanítványában működéséhez kötelességszerűen szükséges eredményt nem éri el. Ilyenkor a tanítvány egész életére áldozatul eshetik, rendeltetését nem éri el és nem is tölti be. A tanító pedig folytonos csalódásban él, ha ezt különben nem is tudja.

Továbbá! Ilyen hivatásos viszony van az újságírás meg az olvasóközönség közt is. Ha ez nem ismeri föl, vagy pedig a mi még rosszabb, ha szándékosan félreismeri, hogy milyen téren, milyen módon és eszközökkel bánjon azzal a közönséggel, mely magát jóhiszeműen reábizta: a legvégzetesebb eredményeket éri el.

E részben a jelen világtérfogásban éppen az újságírás tehetné a legszentebbet és teheti a leggyalázatosabb visszaélést.

Ha az olvasóközönség bizalmát lelkiismeretesen használja föl: nyomában hatalom, valódi műveltség és áldás támad. Ha nem, akkor recesznek a trónok, dőlnek a szentélyek és pusztulnak a népek. Az előbbi jutalom: az utóbbi csalódás. Az első becsületes munka, az utóbbi rettenetes átok...

Ezen fölállított viszony alól csak kétféle kivétel képezni. Az egyik zseni, a másik meg a hülye, a ki zseninek gondolja magát.

A zseni megteheti, hogy anyagát anyagi lényének tekintve vétele nélkül saját eszméinek erőszakosan áldozatává gyurja. Ez esetek persze ritkák s a történelem a megmondója, hogy hányszor hoztak a zsenik áldást vagy bukást az emberiség ősz fejére.

A hülye az próbálkozik. De az anyag mivoltát sem fölismerni, sem pedig ez anyagot megmozdítani nem tudván, ezért nem ér el. Ilyenkor az anyag marad, mi volt, a hülye pedig bukik.

Az ilyenre is alkalmazható a magyar népnek rendkívül józanul ötletes következő mondanása:

A kinek vaj van a fején, ne álljon ki a napra...

Meghívó.

A Gömör- és Kishontvármegyei ált. tanító-egyesület „nagyőrcei járás köre”

f. évi május hó 2-án d. e. fél 10 órakor Nagyrőczen az állami iskola helyiségében rendes gyűlést tart, a melyre a jkór rendes- és pártoló tagjait s a tanügynek pártfogóit meghívom.

TÁRGYAK:

1. Megnyitó. Új tagok bemutatkozása.
2. „A tanító anyagi helyzete”; előadók: Buchta János ág. ev., Zsiray József áll. tanító.
3. „Az általános megyei tanító-egyesületek reformja és a tanítói kamarák”; előadó: Labos József társulati tanító.
4. Tisztújítás: a Nagy Lajos elnök lemondása folytán megüresedett szék betöltése.
5. Előterjesztések. Indítványok.

Jolsva, 1911. április 26.

Poltz József, jkóri alelnök.

Hirek és vegyesek.

Olvasóinkhoz. Tisztelettel felkérjük lapunk mindazon olvasóit, kik még az előfizetést meg nem ujtották, avagy hátralékaikat ki nem egyenlítették, hogy úgy az előfizetést megújítani, mint a hátralékos előfizetést kiegyenlíteni szíveskedjenek. Tisztelettel

a „GÖMÖR-KISHONT” kiadóhivatala.

A magyar tudományos akadémiából. A magyar tudományos akadémia III osztálya hétfőn, f. hó 24-én Entz Géza elnöklésével felolvasó ülést tartott, melyen dr. Klein Gyula rendes tag bemutatatta dr. Richter Aladár kolozsvári egyetemi tanár „Egy új Schizea”-ról szóló, tudományos szempontból igen értékes dolgozatát, melyet az akadémikusok nagy tetszéssel fogadtak. Itt említjük meg, hogy az akadémia a f. hó 27-én megtartott tagválasztó gyűlésen dr. Richter Aladár kolozsvári egyetemi professzort, városunk jeles szülöttjét, ki hosszú időn át volt lapunknak is kedves szerkesztőségi tagja, az akadémiai levelező tagjává választotta, mihez neki őszinte szívből gratulálunk!

A rozsnyói püspök a hirlapírókért. Sipeki Balás Lajos rozsnyói püspök a következő ferkölt gondolkodásra és nemes szívvel valló levelet intézte a Magyarországi Hirlapírók Nyugdíjintézetéhez:

„Igen tisztelt uraim! Ismerve ama nagyjelentőségű kulturális feladatot, a melyet a „jó” sajtó nemcsak a politikai és társadalmi mozgalmak, hanem a valláserkölcsterén is mint „nagy hatalom” teljesíteni hivatva van, teljes mértékben szimpatizálok amaz intézménnyel is, a mely a tisztességes, becsületes zsnalapszámításban előregedett, vagy a munkaképtelenné vált újságíróknak megélhetését kívánja biztosítani. Ily üdvös intézmény edes hazánkban a Magyarországi Hirlapírók Nyugdíjintézete, a mely immár fennállásának harminczadik évfordulóját ünnepli. Szívesen ragadom meg hozzám intézett becses sorai kapcsán ez örömdetes évforduló alkalmát arra nézve, hogy a tisztességes hirlapírókat hivatott, érdemes munkásai előtt kalapot emelve, becsülesem és elismerésem külső, kézzel fogható tanusításul nyugdíjintézetük anyagi pártfogásához hozzájáruljak. Számot vetve különben is legszerényebb javadalmamnak közismerten megnyomortott jelenlegi helyzetével és egyházmegyéim szegény népének számtalan kiáltó szükségletével, a mely tőlem várja orvoslását: ötszáz koronát ajánlhatok föl e nemes célra, a melynek első felét, kétszázötven koronát egyidejűleg utalványozom az intézet czimére, a másik felét pedig a jövő évben fogom, ha Isten éltet, rendelkezésükre bocsátani. Pótolja jó szívvvel küldött adományom szerénységét az isteni kegyelemnek bősége, a melyet intézetük fölvirágoztatására esdek és püspöki áldásom, a melyet a jó hasznos sajtó derék munkásaira küldök! Kiváló tisztelettel és hazafias üdvözléssel Rózsnyó, 1911. április 20-án. Balás Lajos, rozsnyói püspök.”

Katonai előléptetés. A májusi előléptetések között örömmel olvassuk, hogy tülekelecsényi *Szende* Ferenc es. és kir. alezredes, a Klagenfurtban állomásozó császárvadászedred derék parancsnoka, ezredessé lépett elő. A még aránylag fiatal jeles katona sokáig a 25-ik gyalogezredben szolgált s mint főhadnagy vármegyénkből nősült, a midőn elvette néh. *Gaszner* Gida Coburg hercegi főintéző bájos leányát, kívül azóta boldog házasságban él s még a messze idegenben sem feledkeztek meg a szép Gömör-ről és Nógrádról, hol Fülekelecsényben birtokosok is.

Báró *Podmaniczky* Béle mezőhegyesi méneskari őrnagyot, ki az itteni méntelepnél mint parancsnok működött, a király alezredessé nevezte ki.

A m. kir. honvédségnél pedig *Szládek* Albert Árpád földink lépett elő főhadnaggyá.

Nemesi előnév. A király *Balogh* Aladár méneskari főhadnagynak, valamint törvényes utóda részére, régi magyar nemességük épségben tartása mellett, a „fertős-almási” előnév használatához való jogosultságukat díjmentesen megerősítette. A fiatal főhadnagy néh. *Balogh* Sámuel volt budapesti kir. pénzügyigazgató és kir. tanácsos, serkei földbirtokos fia.

Egyházmegyei hírek. A megyés püspök f. hó 20-án szentelte áldozó papokká *Sulyok* József, *Kiss* István és *Páva* János végzett teológusokat, a roznányi papnevelő-intézet volt növendékeit. Az új áldozópapok közül *Sulyok* Józsefet Söregre, *Kiss* Istvánt Karancskeszibe, *Páva* Jánost pedig Jekeltalvára helyezte a megyés főpásztor segédlelkései minőségben. — *Galla* Agoston végzett teológus egészségének helyreállítását végezt a délvidékre utazik. — A kórházi gondnoki állást *Erm* József távozásával *Fodor* István volt kórházi gondnok foglalja el, ki betegsége miatt ezideig ideiglenesen nyugdíjazva volt.

Áthelyezés. A kereskedelmi miniszter a helybeli m. kir. államépítészeti hivatalhoz beosztott *Fenyő* Mór kir. mérnököt a zombori államépítészeti hivatal mérnöki létszámába helyezte át. A helyére *Jurenák* Jenő mérnök Kassáról osztatott be az itteni államépítészeti hivatalhoz.

A kerületi munkásbiztosító pénztár igazgatósága f. hó 23-án és folytatólag 24-ig ülést tartott id. *Rábely* Miklós elnöklésével. Az ülésen első napon csakis a pénztári orvosok szolgálati, tegyelmi és illetmény szabályzatával foglalkoztak s a pénztár és az orvosok között az egyezség az Országos Pénztár és Állami munkásbiztosító hivatal jóváhagyásától feltételezetten létrejött. Mindkét szerződő fél méltányosan s a pénztár és tagjai, valamint az orvosok érdekeinek kellő figyelembevételével járt el. Az orvosok fizetési fokozatba való besorozása is megtörtént s másnap még betegsegélyezési és egyéb folyó ügyeket intézett el az igazgatóság.

Esküdtárszék tárgyalások. Május hó 1—2-ikán esküdtárszék tárgyalások lesznek a helybeli kir. törvényszék esküdtárszékénél. Első napon szándékos emberölés büntetével vádolt *Susor* Józsefné, szül. *Jagercsik* Anna elleni bűnügy kerül tárgyalásra. Ez az asszony ugyanis, — kinek férje Amerikában van — folyó évi január 27-én éjjel leánygyermekét szülte, s a magzatot közvetlen a szülés után rongyokba csavarta, letette a hideg földre, minek következtében a gyermek néhány percz alatt meghalt. A május 1-én tartandó tárgyaláson elnök: *Kolbay* Sándor, bírák: *Mészáros* István és *Kovács* Géza, jegyző: *Lehoczky* Márton, ügyész: dr. *Mészáros* István kir. vezető ügyész, tolmács: dr. *Stern* Jakab. — Másnap 2-án szándékos emberölés büntetével vádolt ifj. *Debreczeni* János és *Bódi* János elleni bűnügy fog tárgyalatni. Az eset az, hogy Gömörnánáson 1911. február 25-én táncz közben *Debreczeni* János a *Bódi* Jánostól kapott késsel *Kilik* Lászlót agyonszurta. E tárgyaláson elnök: *Kolbay* Sándor kir. törvényszéki elnök lesz, bírák: *Fodor* Zoltán és *Langhoffer* Viktor jbiró, jegyző: *Raduly* József, ügyész: *Penyigey* Lajos kir. ügyész. E ciklusra kisorsolt esküdtek a következők: *Hámos* Aladár 56 éves földbirtokos Rimaszombat, *Máté* Károly 44 éves fogtechnikus Rimaszombat, *Matolcsy* Pál 45 éves áll. el. isk. igazgató Rimaszombat, *Bencze* Samu 53 éves polg. isk. igazg. Sajó-Gömör, *Fáy* Antal 33 éves földbirtokos Várgede, *Hevessy* Béla 35 éves földbirtokos Füge,

Simon István 52 éves ref. lelkész Harmacz, *Vietórisz* Gyula 26 éves könyvelő Rimaszombat, *Hegedüs* József 48 éves földműves Mezőtelkes, *Kathona* Géza 48 éves polg. leányisk. igazgató Rimaszombat, *Klekner* Kálmán 50 éves gyári kezelőtiszt Nyustya, *Hönsch* Ede 71 éves nyug. bányatanácsos Putnok, *Povázsay* Endre 46 éves ág. ev. lelkész Karaszko, *Soós* Gyula 43 éves kereskedő Rimaszombat, *Dusza* János 45 éves ref. lelkész Pelsücz, *Kóhn* Albert 53 éves faterkeskedő Rimaszombat, *Hüvössy* Lajos 52 éves ág. ev. lelkész F. Pokorágy, *Hoznek* Lajos 47 éves ág. ev. lelkész Nagyrőcze, *Kóhn* József 68 éves földbirtó Rimaszombat, *Gaál* Emil 42 éves bizt. ügynök Rimaszombat, dr. *Batta* Pál 30 éves ügyvéd Rimaszócs, *Vajda* Pál 42 éves földbirtokos Guszona, *Ács* József 34 éves lakatos m. Rimaszombat, dr. *Kádár* Rezső 34 éves ügyvéd Rozsnyó, *Szontagh* Andor 60 éves részgyári igazg. Csetnek, *Köncz* Károly 59 éves pénztáros Rimaszombat, dr. *Argay* György 45 éves ág. ev. lelkész Klenócz, *Kovács* Gyula 50 éves timár mester Rimaszombat, *Dániel* Ferenc 52 éves szíjgyártó m. Rimaszombat, *Dickman* László 36 éves dohánytőzsdés Rimaszombat.

Kinevezés. A m. kir. pénzügyminiszter *Osváth* Árpád díjtalan pénzügyi számgyakornokot a löcsei pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvétséghez ideiglenes minőségű segélydíjas számgyakornokká nevezte ki.

A megszüntetett körorvosi állások ügyében újabb rendelet jött a vármegyéhez a belügyminiszteriumból. A leirat úgy intézkedik, hogy az állásokra, melyek eddig jórészt ideiglenes, illetve szigorú körorvos helyettesekkel voltak betöltve, írjon ki a vármegye pályázatot. Amennyiben az állások betöltetnének s ezzel a körök létjogosultsága is igazolva lesz, akkor a miniszter a statusquo visszaállítása ellen nem tesz kifogást.

Előléptetések a Máv.-nál. Folyó évi május hó 1-től számítandólag több előlépés történt a vasutasok körében. Az üzletvezetőség révén városunkban többször megfordult *Kun* Bertalan felügyelő az V. fizetési osztály 2-ik fokozatából az elsőbe lépett elő, a forgalmi főnökségnél pedig *Bogdán* Ferenc ellenőr lett főellenőrré. A VI-ik fizetési osztály 3-ik fokozatából a 2-ik fokozatba lépett elő: *Schulhof* Pál helybeli és *Merkovits* Ferenc losonci állomástönök-főellenőr. A VII-ik fizetési osztály 1 fokozatából a VI. fizetési osztály 3-ik fokozatába főellenőrré nevezetett ki: *Schmeisz* János ellenőr, nyustyalikéri állomástönök. A VII. fizetési osztály 2-ik fokozatából az elsőbe lépett elő: hamvai *Sándor Szilárd* Miklós s-titkár, *Kluka* Antal, *Sáfrány* Imre ellenőr, az itteni állomás teheráru pénztárosa, *Benkár* Géza ellenőr dobsinai tönök, *Manczel* József a miskolczi üzletvezetőséghez, *Vadász* Rezső a forgalmi főnökséghez beosztott ellenőr. A VII-ik fizetési osztály 3-ik fokozatából ugyanazon osztály 2-ik fokozatába lépett elő *Emöki* Adolf mérnök, a helybeli osztálymérnökség hivatalvezetője, a VIII-ik fizetési osztály első fokozatából a VII-ik fizetési osztály 3-ik fokozatába lépett elő *Mersits* Lajos hivatalnok, putnoki állomástönök, a VIII-ik fizetési osztály 3-ik fokozatából a 2-ik fokozatba lépett elő *György* Lajos mérnök a helybeli osztálymérnökségnél.

Hangverseny. A legjobb hírek előzték meg *Basilidesz* Mária operaénekesnőt, ki már megyénkben más alkalommal is aratott fényes sikereket. Ezeknek a sikereknek számát egygyel szaporította, mert a f. hó 23-ikán megtartott dalestély erkölcsi sikere igazán fényesnek mondható. Szinte rengett a Hungária terme a lelkes, frenetikus tapstól, mely a közönség tetszésének ékes kitejezése volt. Sajnos, hogy a hallgatók kevesen voltak. A művésznő érzésteljes, szép előadása, kellemes hangja s partnerének: a bájos *Kolbay* Sárikanak pompás játéka nagyobb számú publikumot vonzhatott volna. A kik ott voltak, egész lelkesedéssel beszélnek a magas niveauju estélyről, melynek ugyan voltak némi kisvárosi ízű árnyoldalai is. Mindjárt az estély elején éppen az a villanylámpa mondta fel a szolgálatot, melyre legnagyobb szükség volt; néhányan jóval elkésve érkeztek s mikor a művésznő javában énekelt, a helyett hogy bevárták volna a dal végét, helyükre siettek, a mi igazán kellemetlenül, zavarólag hatott az előadókra, végül valóban nagy tapintatlanság volt megengedni, hogy a hangverseny folyama alatt

valami miskolczi cigányzenekar játszott a földszinti étteremben s a művésznő gyönyörű pianissimo-ba egy-egy nagybőgő brümmögés hangja szólt bele. — Ezeknek a szépséghibáknak a megállapítása után telemíthetjük, hogy a közönséget városunk színe-javának jó része képezte, kik mindvégig nagy figyelemmel hallgatták a műsor minden számát. — Az estély 5 részből állott. Első részben különösen tetszett a „Mignon” és „Próféta” operákból előadott „Romance” és „Arioso.” — *Basilidesz* Mária nagy készültséggel, mély érzéssel és igazán szép előadással érvényesítette pompásan iskolázott alt hangját, mely a magas regiszterekben is tisztán, üdén cseng. A fiatal művésznő igen kellemes megjelenésű, szép leány, ki hangjával kitünően tud bánni s előadásába be tudja szőni ifju szíve meleg érzését. Ezért aztán minden dala kifejezésteljes, lágy pianói a szívhez szólnak s csaknem férfias baritonjellegű lesz hangja, mikor az erőt akarja hangjával színezn. Kiejtése tiszta, iskolája kiváló; egy szóval a fiatal művésznő, ki még ma is növendék, a legszebb reményekkel tekinthet a jövő elé. A közönség lelkesen megtapsolta minden énekszámát. — A második számot *Kolbay* Sárika tette élvezetessé Reinhold: „Impromptu” 28-ik opusát adta elő zongorán. Mindig szívesen, nagy élvezettel hallgatjuk a kiválóan tehetséges fiatal leány szép zongorajátékát, melylyel mindenkor zajos tetszést és fényes sikert arat. Most is sok élvezetet nyújtott s tanuságot tett arról, hogy nem elégszik meg a diploma megszerzésével, hanem folyton képezi magát tovább s fejlesztí kiváló technikáját. Zenei tudását, játékát és általában előadását a tudatos fellépés s a hangszer minden billentyűje felett való biztos dominálás jellemzi; futamai tiszták, erőteljesek, színezése meleg, érzésteljes. Nem csoda, hogy játéka nyomán lelkes tapsvihar fakadt s virágokkal halmozták el nemcsak az operaénekesnőt, de *Kolbay* Sárikat is, ki a művésznő minden énekszámát diszkrét, szinte bravuros kísérettel látta el. — A harmadik rész Dalok előadása volt. *Mihalovich*: „Eresz-kezik le a felhő”; *Szendy*: „Szeretlek-e”; „Hej Jucza, Panna”; *Szabados*: „Vágyak”; *Tarnay*: „Hajd”, „Ősz utója”, „Oh bár mehetnék” című dalát adta elő *Basilidesz* Mária *Kolbay* Sárika kísérete mellett. Mindenikkel élénk tetszést, zajos tapsvihart aratott. Utána *Kolbay* Sárika mestersen játszta Liszt 11-ik Rhapsodiáját, szép játékaival köztetszést keltve. — Az utolsó részben a „Sámson és Delila” és „Carmen” operából a „Cantabile”-t és „Habanera”-t adta elő *Basilidesz* Mária a *Kolbay* Sárika kísérete mellett. Méltó koronáját képezte a jól összeállított műsornak a két szám, melyben a művésznőnek alkalma nyílt arra, hogy bemutassa a közvetlenséget, a mély érzést, melylyel a szöveget interpretálni tudja s e mellett szép alt hangja mindkét darabban gyönyörűen érvényesült. A kíséret e két számnál is kitünő volt. A közönség a legkellemesebb benyomásokkal távozott a dalestélyről. A művésznő vasárnap, 24-én, elutazott városunkból.

A választott bíróság felülvizsgálata. A rimaszombati kerületi munkásbiztosító pénztár választott bíróságának működését mult héten felülvizsgálta berezeli *Berczelly* Jenő kir. táblai elnök. A hivatalos vizsgálaton jelen volt az elnökön kívül *Cseh* István a vál. bíróság elnöke, dr. *Kálniczky* Géza az elnök helyettese, a táblai elnök kíséretében jött *Harsányi* Gyula járásbíró-tanácsjegyző és *Homolya* Samu. A tábla elnöke a választott bíróság ügykezelését szabályszerűen vezetve, teljesen rendben találta.

Kinevezés. A m. kir. igazságügyminiszter *Csaplár* Alajos tornaljai kir. járásbírói irnokot eddigi alkalmaztatása helyén irodatisztté nevezte ki.

Erdősítési jutalmak. A földmívelésügyi kormány minden évben megjutalmazza azon községeket és erdőbirtokosokat, kik a kopár és vizmosásos területeket befásítják. A fásítástól a lakosság kezdetben nagyon idegenkedett, mert bizony az munkával jár. Az állami erdőhivataloknak azonban sikerült a néppel és birtokossággal e fontos erdő- és mezőgazdasági kulturális kérdést megkedveltetni és ma már, különösen a szomszédos Hevesben és Borsodban, de vármegyénkben is szépen fásítanak. A földmívelésügyi kormány a jutalmak adományozásával csak jobban ösztönözní óhajtja népünket és eredményyel, mert míg egyrésztől megvédi

a kopárokat az elárkosodástól, addig másrészt az egyes jóindulatu, szorgalmas községek szép összegekhez jutnak. — Vármegyénkben a f. évben jutalomban részesültek a következők: *Almágy* község 1 hold után 20 kor. *Balogfala* 1 h. után 20 kor. *Csomatelke* 1 h. után 20 kor. *Egyházabást* 9 hold után 144 kor. *Felsőhangony* 3 h. után 60 kor. *Felsőrás* 1 h. után 20 kor. *Zabar* 2 h. után 40 kor. és *Zsip* 2 h. után 40 korona jutalomban részesült. Ezek az összegek így csekélyeknek tűnnek fel, de a kiterjedés után számíttatik. Például a szomszédos Borsodban *Domaháza* község 20 hold után 400 korona segélyben részesült. Mindenestre a rimaszombati erdőhivatal és a járási erdőgondnokságot is elismerés illetheti, hogy ily szép eredménnyel terjesztik a befásítást.

Kettős eljegyzés. Ki ne emlékezne a volt feledi és később nagyrőczei közkedveltségnek örvendett, immár nyugalomba vonult „Stácsi”-ra: *Ginovszky Lajos* máv. főellenőre? Őszinte örömmel értesülünk róla, hogy az ő családjában Nagyrőczen a múlt héten kettős örömnep volt, mert eljegyzését tartotta két leánya. Az egyiket: özv. *Boldonyi Ferencné Ginovszky Honkát* a diósgyőri vasgyárnál alkalmazott *Christmann Ervin*, a másik leányt *Ginovszky Irénkét* pedig *Bélay Árpád* jegyezte el ugyanazon napon.

Esküvő. Budapesten f. hó 29-én tartotta esküvőjét az erzsébetvárosi plébánia templomban *Wöckl Ignác Münzl* Olgával, lapunk kiadótulajdonosának unokahúgával. Az esküvőn id. *Rábely Miklós* mint tanu, leánya *Rábely Etta* pedig mint koszorusleány vett részt.

Tanítók gyűlése. A gömör-kishontvármegyei általános tanítóegyesület rimaszombati járásköre *Becske Bálint* elnöklése mellett f. hó 27-én d. e. tartotta meg rendes tavaszi ülését Rimaszombatban az áll. el. leányiskolában. A gyűlésen jelen volt *Pogány István* kir. tanfelügyelő és *Bihary István* kir. s. tanfelügyelő is. *Becske Bálint* elnök, ki már 12 év óta áll a kör élén, mint minden alkalommal, ugy most is kiváló szép tartalmu megnyitói beszédben gyönyörködtette a nagyszámu tagokat. Beszéde végén ékes szavakkal üdvözölte *Törkötly József* áll. isk. igazgatót, a kör egyik legrégebbi tagját 40 éves tanítói működésének évében. Szavait s üdvözlését a kör általános rokonszenve kísérte. A gyűlés egyik fő tárgya *Fischer Ármín* előadásában „A tanítószág anyagi helyzete”, a másik *Keszler János* előadása mellett „Az általános megyei tanító egyesületek reformja és a tanítói kamarák” volt. Mind a két előadó tőle legjobban telhető igekezzettel munkálkodott e fontos tételeken; a gyűlésen megjelent tagok közül többen szólaltak fel, elsorolva a mi csak elsorolható arra nézve, hogy a mindenki által magára hagyott tanítószág anyagi vagy erkölcsi kívánalmi mennyire igazak s méltányosak. A gyűlés d. e. 10 órától d. u. 1 óráig tartott; tehát 3 óráig folyt a panasz. Ekkor szétszórt a társaság, talán egy újabb reménnyel, talán azzal, hogy majd a jövő gyűlésen folytatják azt ott, a hol most elhagyták. Sajnos az utóbbi reménység a valószínűbb.

Szabadság után. Dr. *Zehery István* kir. törvényszéki és fogházorvos, vármegyei tisztí alorvos ma — vasárnap — érkezik haza nejével együtt délolaszországi utjáról, hol öt hetet töltött. Holnap 1-én átveszi hivatalos teendőinek ellátását.

Előléptetés. A helybeli m. kir. posta- és távirtdahivatal derék főnöke *Bekény Béla*, mint örömmel értesülünk, a VII. fizetési osztályba lépett elő.

Előlépés. *Szabó József* helybeli pénzügyi segédtitkár a IX. fizetési osztály legmagasabb fokozatába lépett elő.

Anyakönyvvezető kinevezés. Vármegyénk főispánja *Lacny Andor* segédjegyzőt korlátolt hatáskörrel az alsóhangonyi anyakönyvi kerület helyettes anyakönyvvezetőjévé nevezte ki.

Közművelődési egyesület gyűlése. A vármegyei magyar közművelődési egyesület választmányja f. hó 28-ikán *Fáy Gyula* elnöklésével ülést tartott, melyen a közgyűlés tárgyait készítették elő. Az évi rendes közgyűlés május 8-ikán délután 3 órakor lesz.

Halálozások. Id. *Lojka Lajos* helybeli iparos polgártársunk f. hó 27-én hosszas betegeskedés után váratlanul elhunyt. Mintegy 2 év előtt lelki zavarok mutatkoztak nála s azóta állapota mindig rosszabbodott. Az elhunytat ki 59 éves volt s 36 év óta boldog házas életet élt, bánatos özvegye: szül. *Balók Mária*, gyermekei: *Lojka Lajos*, *Lojka Mária* és térje *Rábely Károly*, *Lojka Pál* és neje *Borsos Anna* s számos rokon gyászolja. Temetése nagy részvét mellett ment végbe f. hó 29-ikén.

Ajnácskőn április hó 25-ikén rövid szenvedés után elhunyt szentlászlói özvegy *Simonffy Péterné*, szül. kazinczi *Csontos Mária*, 74 éves korában. Temetése f. hó 27-ikén *Losonczon* ment végbe. Az elhunytat gyermekei: *Simonffy Lajos*, *István* és *Pál* s kiterjedt rokonság gyászolja — *Holländer Lajos*, helybeli birtokos és italmérés tulajdonos és nejét súlyos gyászeset érte, amennyiben: vejük: dr. *Klein Mór* fiatal késmárki ügyvéd f. hó 24-én hosszas betegség után 38 éves korában elhunyt, 26-án nagy részvét mellett temették a korán elhunyt ügyvédet, ki feleségén kívül két kis árva hagyott hátra s kinek halála széles körökben kelt őszinte részvétet. — Lapunk zártakor értesülünk a lesújtó gyászhierről, hogy *Gedeon János* nyug. főmérnök, a m. kir. államvasutak rimaszombati osztálymérnökségének volt hivatalfőnöke, szombaton, 29-ikén, d. e. 10 órakor elhunyt. Az egykor hatalmas, robusztus testalkatu férfit mintegy másfél év óta betegeskedett s ki azelőtt külföldön nagy vidékeket járt be különös előszeretettel, most csendesen meghuzódott itthon kis családjá körében. Míg hivatalában működött, nagy szorgalommal, kiváló tudással, pontosan és lelkiismeretesen végezte feladatát. Özvegyet és egy fiúcskát hagyott maga után. Temetése május 1-én lesz.

Csecsemővédelmi kongresszus. Berlinben a német császárné védnöksége alatt f. évi szeptember hónapban nemzetközi csecsemővédelmi kongresszus lesz, melynek magyar nemzeti bizottsága ma Budapesten dr. *Bókay János* egyetemi tanár elnöklésével tartja alakuló ülését. A bizottságba beválasztott dr. *Heinrich Béla*, a helybeli m. kir. áll. gyermekmenhely igazgató-főorvosa is.

Térzene. *Oláh Gyula* kitűnő bandája a szokásos térzenéket az Erzsébet-téren május hó 1-én kezdi meg. Minden hétfőn és pénteken este fél 9-től fél 10-ig. A Széchenyi-kerti vendéglőben pedig vasárnap d. u. fog játszani.

Városi állatorvos itthon. *Rábely Béla* városi állatorvos, ki betegség miatt hosszabb idő óta a tenger mellett üdült, f. hó 28-án gyógyultan hazaérkezett s hivatalos működését már megkezdte.

Fürdőmegnyitás. A esizi jod bromforrásfürdő részvénytársasága évi rendes közgyűlését május hó 1-én — hétfőn — tartja. E napon nyílik meg a fürdő s az orvosok megkezdik rendelésüket. Ezen időtől kezdve tehát rendes ivó- és fürdőkúra lesz tartható.

A luxus-lóvásár díjazása. Hétfőn, f. hó 24-én délelőtt folyt le a székesfőváros tattersall és lóvásártelepen a tavaszi második luxus-lóvásár díjazása. A négyes fogatok első díját *Wörtheim Imre*, a másodikat: báró *Prónay Gyula*, a harmadikat: *Farkas Zoltán*, kerületünk országgyűlési képviselője nyerte.

Hitközségi közgyűlés. A helybeli izraelita hitközség múlt vasárnap, f. hó 23-án tartotta közgyűlését *Weisz Dávid* elnöklésével, ki a közgyűlést a megjelent tagok szívélyes üdvözlésével nyitotta meg. Választások most nem voltak s a gyűlés tudomásul vette az elnökségnek a múlt évre vonatkozó jelentését, a számvizsgáló bizottság által felülvizsgált múlt évi zárszámadást és vagyonskimutatást a közgyűlés jóváhagyólag tudomásul vette s megállapította a jövő évi költségeloirányzatot. A múlt évi bevétel 13686 kor. 13 fill. volt, kiadás 415 kor. 84 fill. egyenleggel együtt ugyanennyi, a mérleg szerint vagyon 51403 kor. 88 fill. Teher 23009 kor. 99 fill.

Paraszt-virtus. A vidéki falvakban még mindig divik a régi időkbeli átvett több rossz szokás, ezek már sok esetben voltak halálosvégű szerencsétlenségeknek okozói. Különösen lakadalmak alkalmával tör ki az italtól mámoros fiatalságból az ősi virtus; ilyenkor kel szabad-

versenyre nyegleség s ilyenkor az a legkülönb legény, a ki rozsdás és megbizhatlan szerkezettű pisztolyából a legjobban tud durrogatni a násznép sűrű sorai közt. A múlt héten is Rimabánya községbe majdnem szomorú kimenetelű lakzi volt. *Varga János* rimabányai legény esküvője után a násznép kocsikra ülve örült vágatással hordozták a menyasszonyt a közeli falvakban szokásos bemutatóra, — a mikor a községbe érve a fiatal házaspárt vívő kocsi egyszerre csak felfordult és a kocsi ülők kirepültek az utcza porába. A menyasszony ájultan terült el a köves uton felér menyasszonyi ruhájában s a nagy kavardást és szerencsétlenséget még növelte azon körülmény is, hogy éppen abban az időben egy arra szaladó veszett kutya az elaléltan fekvő menyasszonynak neki ugrott. Szerencsére a veszett kutyát mielőtt a menyasszonyt megmarta volna — a násznép agyonütötte, a megsebesült menyasszonyt pedig felocsolta. Kiderült azután, hogy az ősi szokásokhoz híven valamelyik legény a kocsi tengelyének szögét kivette és ez volt okozója majdnem kétszeresen végzetessé vált szerencsétlenségnek.

A magyar gyáriparosok országos szövetsége f. hó 24-én Budapesten *Chorin Ferenc* elnöklésével népes közgyűlést tartott, melyen *Borbély Lajos* országgyűlési képviselő, a rimamurányi vezérigazgatója következő indítványt terjesztette be: „A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének közgyűlése a magyar ipar érdekében halaszthatatlannak tartja a munkások baleset- és betegségyékezéséről szóló 1907. XIX. t. cz reformját, s ezért megbizza az igazgatóságot, hogy egy törvényjavaslat-tervezetet dolgozzon ki és terjesszen föl a kereskedelemügyi m. királyi kormányhoz. A Szövetség az 1907. évi törvénynek a legfőbb hibáját az elszietett centralizációban, a bonyolult hatáskörökben s az egyes helyi és vállalati pénztárak pénzügyi autonómiájának megfojtásában látja. A közgyűlés szükségesnek tartja, hogy a kerületi és vállalati pénztárak autonómiájának kibővítésével mindegyik pénztár önmagának takarékoskodhas-sék, önmaga rendelkezessék járulékszázalékainak megállapítása, igazgatásának költségei s az általa megtakarított összegek munkásjóléti felhasználása felett. A vállalati pénztárak létesítése megkönnyíttessék és azok közhasznu működése elősegíttessék. A balesetbiztosítás tekintetében a járadékok gyors és szakszerű elintézése érvényesüljön. Az igazgatási forumok apasztandók, működési körük világosan körülírandó. A Szövetség az ezeken az alapelveken felépülő reformot sürgősnek tartja, mert a munkásbiztosítás növekvő pénzügyi és adminisztratív bonyodalmai nemcsak a munkások emberbaráti ellátásának helyes keresztülvitelét veszélyeztetik, hanem mert az ipar fejlődését is határozottan gátolják.” A közgyűlés az indítványt egyhangulag elfogadta.

Kitüntetett agancsok A Budapesten most megnyílt és május hó 5-ig látható s a Vigadó kistermében rendezett agancskiállítás a hatodik díjat, ezüst érmet, *Pauchly Rezsőnek*, a rosznyói püspöki erdőszégen terítékre hozott tizenhatosa nyerte el. Bronzérmet kapott *Rákossy Levente* dr. tizenkettes szarvasagancsa és őz-agancs kollekcziója. A szerencsés nyertesek, mindketten ügyes rosznyói vadászok. A kiállításon ezüst- és bronzérmet kapott *Coburg Fülöp* herceg.

Rendelet a karámok ellen. A husdrágaság dolgán nem igen fog segíteni az a rendelkezés, a melyet városunkban most akarnak toganatosítani és a mellett a közegészség ügyét is csak felszeg módon mozdítja elő. A sertéshizlalók mellett levő kitarók és karámok ellen általános rendelet jelent meg. Tapasztalásból mondhatjuk, hogy karám nélkül sokkal kellemetlenebb szagot áraszt a sertésöl, mintha a szabad levegőn is lehet az állat. Szomszédom előbb karámos ölben nevelte állatait, most a fatartóját alakította át öllá és mig karámos ölben voltak az állatok, türhető volt a helyzet, most azonban megreked a zárt helyen a levegő és udvarom levegőjét élvezhetetlenné teszi 10—15 sertés illata. Ezen a hatóság nem tud segíteni, hanem általános rendeletekkel teszi tönkre a házi használatra való sertés tenyésztést. Mert nem mindegy az, hogy valaki 1—2 sertést nevel a saját házi szükségére, vagy üzletszerűleg 15—20 állatot nevel szük udvarán a szomszédok rovására. A kettő között lény-

ges a különbség és azt hisszük, hatóságunk is bizonyára észre fogja venni ezt a lényeges különbséget és nem fog olyan mértékkel mérni a házi szükségletre szánt 1 vagy 2 sertés nevelése fölött, mint az üzletszerű 10—15 sertés hizlalása fölött. Ha Rimaszombat annyira nagyváros számba mehetne, hogy annak belső területén a sertés vagy baromfi tartás; vagy egyéb állattenyésztés nem volna megengedhető: azt még meg tudnók érteni; de így legalább kárpótolva volna a lakosság ezért a veszteségért a nagyvárosok egyéb kívánatos oldalával, a milyen a nagyforgalomból származó odaözönlés és a könnyebb beszerzés meg egyéb esztétikai élvezetek. De a város jelenlegi helyzete és népességi viszonyai alig emelik túl a nagy község nivóján; ezért nem látjuk okadatoltnak azt, hogy a karámok eltiltásával halálos csapást mérjenek a házi szükségletre való egy-két sertés tenyésztésére és a nagy drágaságot még inkább fokozzák. Mert karám nélkül még rosszabb szagu az ól és a mellet a sertés elcsenévészik, nem fejlődhetik a nagy melegben és a rekedt levegőben. Reméljük, hogy városunk lakóinak érdekeit szíven viselő előljáróságunk meg fogja találni azt a helyes utat, a melyen közegészségünk ügyét előbbre viheti, a nélkül, hogy a nehéz megélhetési viszonyok közt élő lakosságnak lehetetlenné tenné a házi szükségletre szánt 1—2 sertés tenyésztését, annál is inkább, mert vannak olyanok, a kik akár tenyésztenek sertést, akár nem: mégis kénytelenek szomszédjaik tenyésztésének illatát elviselni. Miért ne tenyészzenek az ilyenek, ha a szomszéd törvényes formában üzletszerű tenyésztéssel ugys elrontja udvaruk levegőjét?

Rendezik a tennispályát. A városkerti tennispályán a rendezési munkálatok már serényen folynak s remélhetőleg az pár nap alatt a közönség rendelkezésére fog állani. — A városkerti kioszkot is már számosan látogatják, melyet *Jellinek*, a figyelmes vendéglős szépen rendbe hozott.

Tanítók gyűlése Rozsnyón. A gömörmezei általános tanító-egyesület rozsnyói járásköre május hó 3-án tartja rendes gyűlését. A gyűlésre a meghívót *Schmögner* János rozsnyói áll. el. isk. tanító, járásköri elnök bocsátotta ki. A gyűlés tárgysorozata: 1. Elnöki megnyitó és előterjesztések. 2. A 9 órától fél 10-ig tartandó óvónői értekezlet határozatainak bejelentése, tudomásul vétele. 3. A tanítóság és óvónők anyagi helyzetének javítása. Előadó: Koléner Sándor martonházai áll. isk. tanító. 4. Hogy lehet a nem magyar ajku kisdedek közt legrövidebb idő alatt eredményt elérni? Előadó: Haász Anna martonházai áll. óvónő. 5. A rajztanításról az elemi iskolákban. Előadó: *Schmögner* János rozsnyói áll. el. iskolai tanító. 6. A rajzkiállítás megtekintése. 7. Új tagok bemutatkozása. 8. Indítványok. 9. A gyűlés berekesztése. Észrevétel. 1. A gyűlést megelőzőleg 9—10-ig óvónői értekezlet lesz. Tárgya: Az óvónői szakosztály megalakítása. Előadó: özv. Nagy Albertné rozsnyói közs. óvónő. 2. Közébd — étlap szerinti étkezéssel — a Fekete Sas éttermében lesz.

Állatorvosi magángyakorlat. Köz tudomás szerint *Palm* Nándor törvényhatósági m. kir. főállatorvos, hosszú és buzgó szolgálata után nyugdíjba vonult, de városunkban maradt. Most arról értesülünk, hogy bár a jeles képzettségű és kitűnő gyakorlatu állatorvos hivatalától megváltott, magánpraxisát azonban folytatni fogja, a mit a gazdaközönségnek ezennel tudomására hozunk.

Sok a cserebogár. A tavasz hirtelen nyíltával a cserebogarak is feltámadtak s nagy rajokban lepik el a kilevelezett fákat. Már volt alkalmunk a városkertben hallgatni e veszedelmes bogarak zsongásait, s ha azok pusztítása iránt nem tétetik sürgős intézkedés, pár nap alatt kopaszon maradnak a szép fák. Sok helyen már irtó hadjáratot indítottak a cserebogarak ellen, sajnos, azonban nálunk még csak egy pár fucska veri le passzióból és időtöltésből. Tudomásunk szerint már vannak oly városok és községek az országban, hol literszámra váltják be a cserebogarakat a gyermekektől. Ajánljuk az illetékes tényezőknek, különösen pedig a tanítóknak figyelmébe a fontos kérdést. Gazdasági szempontból ez igen fontos, mert míg a gyümölcsfák megvédelmeztetnek az elpusztítástól, addig a cserebogár kitűnő eledelül szolgál a

házi baromfiaknak. Erre már rájött nálunk *Mölczer* Gyula városi erdőmester is, ki cselédjeivel szedeti a cserebogarakat s literenkint pár fillérért váltja be s hizlalja vele baromfiat. E jó példát azért említjük fel, hogy remélhetőleg azt többen is követni fogják. Ha figyelembe vesszük azt, hogy a megtermékenyített cserebogarak 3—4 láb mélyen furják be magokat a földbe, hol nem árt nekik semmitéle mostoha időjárás, de még az eke és kapa sem éri el őket s hogy ezen mélységben 50—60 pajodnak és bogárnak adnak életet, lehetetlen egykedvűen e fontos kérdés felett eltekinteni. — Külföldön már mindent elkövetnek a hasznos madarak védelme és a kártékony rovarok pusztítása iránt, időszerű lenne tehát egyszer már nálunk is ezen kérdésekkel foglalkozni és azt a néppel megkedveltetni.

Vége a szalonka húzásnak. A hosszú csőrűekre már reá melegedett az idő s úgy ösztönyszerűleg felköltöztek a magasabb régiókba. Egy pár nimiróduk szerencsésjét sikerült megtudni, azt tehát itt feljegyezzük. Tornaljay Dezső 34, Hámos Aladár 17, Kossuch János 12, Szakall Andor 10, lovag Keiszler Gusztáv 8, Szakall Kálmán 8, Fodor Jenő 5 db szalonkát ejtettek el. Még több szalonkát ejtett el *Marton* János, de nem húzáson, hanem hajtásban, így a Tóthegymegi területen egy nap alatt 5 hosszúcsőrűt ejtett el.

Új pénztintézet Dobsinán. „Polgári takarékpénztár részvénytársaság” czímmel dobsinai új pénztintézet alakul, mely ma 30-ikán tartja alakuló közgyűlését. Az új intézet alapítása körül a dobsinai polgárság fejt ki akcióit.

Leesett a vonatról. F. hó 14-én Feleden a Miskolcra felé induló 7569. számú tehervonat utolsó kocsijának tétkibódójából *Török* János miskolczi lakos, államvasuti tékező, kiesett és súlyos sérülésével a miskolczi kórházba szállították. A nyomozás elrendeltetett, hogy terhel-e valakit büncselekmény.

Közgyűlés. A putnoki hitelbank részvénytársaság május hó 1-én rendkívüli közgyűlést tart, melynek tárgya a részvénytőke felemelése.

Olcsóbb lesz a telefon. A magyar közönség régi vágya lépett a megvalósulás útjára. A kereskedelmi miniszter intézkedésére megkezdtek már a telefon revíziójának munkálatait. Nagyfotosságu újításokat fognak életbe léptetni s a legfontosabb lesz ezek között, hogy az ország telefonhálózatában behozzák a zónarendszerű díjszabást. Jelenleg minden interurbánban a beszélgetés bármilyen távolságra — két koronába kerül. Ezen az anomálián akar segíteni a törvényjavaslat, amely az országos telefonhálózat nagymérvű kiterjesztésével egyidejűleg a közelebbi állomásokra a beszélgetést olcsóbbra szabja. Ez az újítás, amely az egész országot érdekli, már csak a parlamenti tárgyalásra vár. Ezenkívül foglalkoznak az ugynevezett társastelefon bevezetésével olyképpen, hogy két-három családnak vagy félnek is rendeznek be társas vezetéket. — E hírrel kapcsolatban felhívjuk az intézőség figyelmét arra, hogy most a telefonszolgálat igen rossz s általában panaszra ad okot. Összeköttetést nehéz kapni s ha már megkapja nehezen az ember, többé nem törődnek vele, hasztalanul csenget le, az összeköttetést továbbra is meghagyják a központban.

Adomány. *Knöptler* Károly rimakokovai nagybirtokos és gyáros ismét szép tanujelét adta jótékonyágának, a mennyiben a forgácstalvai elemi népiskola részére értékes taneszközöket adományozott. Az iskola fentartók ez uton is kifejezik hálás köszönetüket.

Lopások. Arról értesülünk, hogy Forgácstalván ismét napirenden vannak a lopások, a napokban is egy szegény ember egyetlen tehénkéjét hajtották el. Ideje volna már ottan a csendőrs felállítását.

Felvidéki kerület. Sátoraljaujhelyen vasárnap délután megalakult a felvidéki szinikerület. Az értekezleten részt vett gróf Festetich Andor, országos szinészeti felügyelő is. A sátoraljaujhelyi szinügyi bizottság képviselőjében Dókus Gyula, Farkas Andor és Ehlert Gyula jelentek meg és a kerülethez tartozó többi városok mind írásban jelentették be határozataikat és igényeiket. Az értekezlet kimondotta a kerület megalakulását és elhatározta, hogy a kerület a jövőben felvidéki kerület néven fog szerepelni. A kerülethez — az eddigi megállapodások értelmében

— a következő városok tartoznak: Eperjes, Sátoraljaujhely, Rimaszombat, Beregszász, Rozsnyó, Ózd és Nagymihály. A kerület négy esztendőre alakult meg és az értekezlet az első évre, mely 1911. szeptember elsején kezdődik és 1912. aug. végén jár le, *Mezey* Kálmánt jelentette ki a kerület igazgatójává. A sziniévad beosztása a következő: szeptember 1-től szeptember 31-ig Rimaszombaton, okt. 1-től november 30-ig, Eperjesen, december 1-től január 31-ig Sátoraljaujhelyen, február 1-től február 28-ig Rozsnyón, márczius 1-től márczius 20-ig Ózdon, márczius 21-től április 20-ig Beregszászon, április 21-től június 15-ig Eperjesen, június 16-tól július 31-ig Beregszászon és augusztus 1-től augusztus 27-ig Nagymihályon játszik a szinársulat. Végül Eperjes átiratára elhatározta a vasárnapi értekezlet, hogy a szinigazgató állami szubvenziójának 3600 koronáról legalább 6000 koronára való fel-emelését fogja kérni a kormánytól.

Rimaszombati állatvásárok. Meg volt a remény, hogy a közgazdasági életünket teljesen megbénító vásári tilalom városunkban meg fog szünni, hogy az öt hónap óta szünetelő állatvásárok már május havában megnyílnak. Most kapjuk az elszomorító hírt, hogy a ragadozó száj és körömtájás a Rimatamástalvához tartozó méhes pusztán lépett fel, mire vásárjaink ismét betiltattak.

Megtámadta a bika. Folyó hó 17-én délután 3 órakor Murányhuta községben, midőn a földműves nép a templomból kijött, *Hlodák* József ottani lakos a község istállójában bekötve volt községi bikát a bírő engedélye nélkül kieresztette, a bika az arra haladó *Gyurgyák* Andrást megtámadta, a lábával megtaposta, a földhöz vágta és szarvaival annyira megöklelte, hogy mindkét oldalbordája összetört. — *Hlodák* József ellen a tenyítő eljárás megindított.

A moziból. Mult szombaton este kellemetlen meglepetés érte a moziban elhelyezkedett nagyszámu publikumot. Egy darabig csak biztatták az alkalmazottak, hogy: „Csak egy kis türelmet, mindjárt kezdődik! Valami kis baja van a gépnek” stb. stb. A közönség azonban fél 10-kor megunt a várakozást és mikor látta, hogy ugys hasztalan vár, mert a gép sehogys sem akar működni, összeszedte a sátorfát és hazavonult. Vasárnap aztán „teljes gözzel” megindult a gép s azóta minden este érdekes, változatos a program s minden este zsufolva van a nézőtér. Igen okos intézkedés, hogy a hölgyekkel letétetik az irtózatoss nagy kalapokat, melyek a nézők elől teljesen elzárják a látóteret, kedden óva intették a közönséget a pisszegés és füttyszótól is, mely előző este egyik másik reklámhirdetésnél telhangzott. Most még csak a biztonság érdekében feltétlenül szükséges a rendőrhatalóság részéről az az intézkedés, hogy több jegy ki ne adassék, mint amennyi ülőhely van és hogy a kijáratok és a padsorok között a közepén és a széleken levő átjárók teljesen szabadon hagyassanak, mert ha valami szerencsétlenség történnék, az emberek ugyancsak nehezen tudnának még egymás hátán is kimekkelni!

Állategészségügyi kerületek új beosztása. Serényi Béla földművelésügyi miniszter elhatározta az állategészségügyi kerületek megszorítását, hogy az egyes felügyelők munkaköre kisebbre legyen vehető. A III. kerületbe tartoznék Gömörmezei hat vármegyével és három várossal együtt, e kerület vezetésével *Kompecher* Szilárd m. kir. állategészségügyi felügyelő bizott meg.

Az új nyári menetrend holnap 1-én lép életbe. A feled-tiszolczi vonalon lényeges újítás nincs. A mi van, az sem kedvező reánk nézve. A vonatok indulásában annyi változás lesz, hogy a reggel eddig 8 óra 3 perczkor indult vonat most már 7 óra 50 perczkor fog indulni. A délután eddig 4 óra 36 perczkor induló vonat már 4 óra 26 perczkor fog indulni, az eddig este 9 óra 1 perczkor induló vonat 9 óra 41 perczkor fog indulni. Ez a vonat az eddigi 7 óra 10 percz helyett 7 óra 50 perczkor indul Tiszolcztól. A déli vonat mely eddig 12 óra 1 perczkor indult Tiszolcra felé, 12 óra 6 perczkor fog indulni, délután 2 óra 6 percz helyett 2 óra 3 perczkor, 4 óra 33 percz helyett 4 óra 43 perczkor, este 10 óra 15 percz helyett 10 óra 46 perczkor fog indulni s ez a vonat 12 óra 48 perczkor érkezik Tiszolcra.

A fürdők könyve. Hazai fürdőinket ismertető irodalmi termékekben mind-
ezideig igen szegényesen voltunk ellátva. Ami
van, az is selejtes régi csapásokon haladó át-
lagmunka. Annyival szivesebben kell megemlé-
keznünk a „Magyar fürdőkatalógus” előttünk fekvő
hatodik kiadásáról, amelynek gondos és lelki-
ismeretes munkával megszerkesztett belső tar-
talma a legszebb harmoniában egyesül a mű-
külső technikai kiállításával. Szerkesztője: Er-
dős József, valóban dicséretes és ügyes mun-
kát végzett, amidőn szakavatott tollal összeál-
lított a hazai fürdőhelyekről, nyaralótelepekről,
sanatóriumokról, vizgyógyintézetekről és ásvány-
vizekről minden fontos és szükséges tudnivalót
olyan modern és szabatos formában, aminőt
csak ritkán van alkalmunk tapasztalni. Rövi-
den szólva: a mű határozott nyeresége fürdő-
irodalmunknak, olyan, amit nyugodt lelkiismer-
rettel ajánlhatunk mindazon érdekelt körök
figyelmébe, akiknek hivatásuk pangó hazai für-
dőügyünket előbbre segíteni s ezzel egy állan-
dóan hangoztatott panaszt orvosolni. — A
pompás és hézagpótló díszmunka stilszerűen
be van kötve és Engländer és Társa tatai
nyomdatulajdonosok sajtói alól került ki. A
szokatlanul diszes kiállítású vaskos kötet a vas-
uti és hajófülkékben, szállodákban, orvosoknál,
fogorvosoknál, kávéházakban, egyesületekben és
pensiókban lett elhelyezve, de külön is a nagy-
közönség rendelkezésére áll. A fürdőző közön-
ség önmagának tesz hasznos szolgálatot ezen
kittünően összeállított és mindent felölélő munka
átolvasásával. Megrendelhető: a Magyar Für-
dőkatalógus kiadóhivatalában, Budapest, VI., Eöt-
vös-utca 36.

Szerkesztői üzenet.

Munkatársainkat és tudósítóinkat felkérjük, hogy köz-
lélményeiket szíveskedjenek mindenkor péntek estig bekül-
deni, mert a szombaton érkezőknek már nem adhatunk
helyt.

Alólirott tisztelettel hozom a n. é. köz-
zönség tudomására, hogy **Rimaszom-
batban Rózsa-u. 18. sz.** házban
ÓCSKAVAS-KERESKEDÉST
nyitottam, és vásárlók bármily mennyiség-
ben a legmagasabb napi ár mellett. 1—3
WINTER FARKAS, ócskavas-kereskedő.

Árlejtési hirdetmény.

A Gömör-Kishontvármegyei Magyar Köz-
művelődési Egyesület Rima-fürész községben
óvodát óhajtván felállítani, e célra egy
kész épület átalakítása van tervbe véve.
Ez átalakításra, amely 6527 koronára
van előirányozva, árlejtést hirdetünk. A
pályázni kívánók ajánlataikat **folyó évi
május hó 16-áig** a nyustyai körjegy-
zői hivatalba adhatják be, a hol a ter-
vek és egyéb feltételek megtekinthetők.
1—2 **Az elnökség.**

Korcsmaátvétel.

Van szerencsém a n. é. közönség szíves
tudomására hozni, hogy a **Rózsa-utca
4. sz. alatt** levő és jó hírnek örvendő
**Neumann Mór-féle korcsmahe-
lyiséget** május 1-től kezelésbe veszem
és azt ujjonnan és kényelmesen berendezve
tovább vezetem. — Ugyanott helyben vagy
házhoz hordva olcsó és jó **házi-kosztot**
is adok. — Főtörökvésem lesz tisztelt ven-
dégeimnek kifogástalan jó, zamatos italok-
kal és izletes ételekkel szolgálni mérsékelt
ár mellett; miért is számos látogatást és
szíves pártfogást kér — Rimaszombat, 1911.
április hó — **Koterka János.** 4—4

ELADÓ

jól jövödelmező, élénk forgalmu **gőzma-
lom**, a Fülel—miskolczi vasutvonal men-
tén fekvő állomáshelyen, két kenderterő-
vel, magtárral, kocsiszín és kényelmes
nagy lakóházzal stb. — 1250 □-öl terü-
letű belsőszélességgel és gyümölcsösökkel. —
Vételár: 65000 kor., — a vételhez azon-
ban csak 20000 kor. készpénz szükséges.
Ugyanott eladó egy teljesen új,
kittünő üzemi, a M. A. V. gépgyárából
való hat lóerejű gőzeséplőkészlet. — Fel-
világosítást ad a tulajdonos jogi képviselője
Dr. Henney László ügyvéd
Rimaszombat. 2—3

KIADÓ.

A **Hunyady-utczában**, a legforgal-
masabb helyen: a tisztviselőtelep és a vár-
megyeház közelében
két szép, modern nagy szoba
együtt vagy külön-külön és azonnal bére-
kiadó. — Ezen helyiség irodának is nagyon
alkalmas. — Felvilágosítás e lap kiadó-
hivatalában nyerhető. 2—4

Lakásváltoztatás!

Tisztelettel hozom Rimaszombat város és
vidéke nagyérdemű hölgyközönségének
szíves tudomására, hogy
női-kalap üzletemet
a Hollós-féle házból **május hó 1-én**
a Kossuth Lajos-utca 1-ső szám alá: a
Kern Adolf-féle házba helyezem át.
Egyben kérem a mélyen tisztelt vevőkö-
zönséget, hogy szükségleteiknek beszerzése
végett gazdagon berendezett üzletemet tel-
keresni szíveskedjék.
Gyászkalapok a legrövidebb idő alatt
készíttetnek. Kiváló tisztelettel:
Özv. HRECSKA LÁSZLÓNÉ
női-kalap divatárusnő. 2—3

ELADÓ

2 darab szépen kifejtett **gránitfa**,
3 darab szépen kifejtett **leander**.
Venni szándékozók megtekinthetik bármikor
Kossuth-utca 39. szám alatt, hol érte-
kezni lehet a tulajdonossal. 2—3

Bérlet.

A rimaszombati határban, közel a po-
korági uton levő vasúti átjáróhoz, egy
tagosított birtok, mely **21 osztályozott
hold szántóból** — és a szabadkai ut
mentén levő **4 hold I. osztályu rét-
ből** áll: jövő 1912. évi január hó 1-től
számítandó több évre haszonbérbe kiadó.
Ugy, hogy a bérlő már f. 1911. évi szept-
ember hó végén birtokba veheti, illetőleg
az őszi vetést, tavasz alá való szántást
eszközölheti. — **Ugyanott** egy 6 öl
hosszu és 4 öl széles fából épült rakodó
is örök áron eladó. — Értekezni lehet a
tulajdonos: **Kemény Bertalannal.**

Tanulóul

egy 13—14 éves fiu — ki magyarul he-
lyesen írni és olvasni tud — **Id. Rábely
Miklós és Fia könyvnyomdájában**
feltogadtatik.
Helybeliek előnyben részesülnek.

KERESEK

gyakorlott **ügyvédi irnokot**, aki
a tót nyelvet is beszéli, szerényebb
kezdő fizetéssel, azonnali belépésre.
Dr. Henney László ügyvéd
Rimaszombat. 2—3

EGRI BOROK.

— Tisztán kezelt, kittünő minőségű —
ó és új egri borokat
— a legolcsóbb napi árért szállít —
FARKAS FERENCZ, Eger Görög-u. 10.
Minták kívánatra ingyen. 2—3

Eladó cséplőgép.

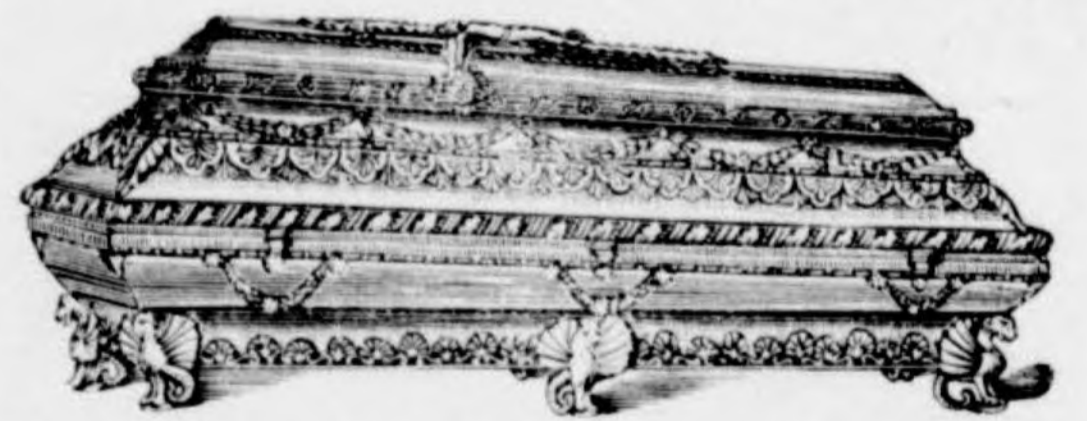
Legjobb állapotban levő — minden részé-
ben kijavítva — 4 lóerejű cséplőgép loco-
mobillal, szalmarázóval, fűrés, mázsáló,
vizipuska és minden hozzávaló szerszám-
mal mérsékelt ár mellett eladó. — Ugyan-
ott egy használt vasesztergpad szintén
eladó. — Venni szándékozók értekezhet-
nek **Stolcz Sándor** tulajdonossal
Losonczi-utca 17. szám. 1—3

Árverési hirdetmény.

A Rimaszombati Takarékpénztárnál az ez
évi április 1-éig **nem rendezett zálogtár-
gyakra** az árverés **május hó 4-én** d. u.
2 órakor fog megtartatni, melyre a venni szán-
dekozók ezennel meghívattak.
Meghosszabbítások május hó 2-ig fogadtat-
nak el, azon túl csak kiváltással rendezhetők
az előlegek. 2—2
Rimaszombat, 1911. április hó 19.
Rimaszombati Takarékpénztár.

Értesítés.

Tisztelettel hozom tudomására Rimaszombat
város és a vidék n. é. közönségének, hogy **45 év
óta fennállott**
HOLLÓSY-féle temetkező-vállalatot

átvettem, azt ezentul a régi név igénybe-
vételével, **Deák Ferencz-utca 24. sz. alatt**
Zuffa Kálmán-féle ujjonnan épült házban a
saját nevem alatt fogom tovább vezetni. — Ké-
rem emélfogva mindazokat, kiknek kedves halottaik
eltemetése osztályrésztül jut, ezen szomorú köteles-
ség teljesítésével engem megbízni. Elvállalok min-
denféle temetkezést és az ezzel járó összes teendőket.
Tartok raktáron mindenféle nagyságban és ki-
vitelben **ércz- és fakoporsót, szemfedőt, sír-
koszorút, koszoruzsalagot, készíttetek gyász-
jelentéseket, ravatalozást** stb. mérsékelt áron
a leggyorsabbtól a legdiszesebbig.
A helybeli és vidéki n. é. közönség jóakaratu
pártfogását tisztelettel kéri 18—

ZAWADZKY EDE
Rimaszombat, (Deák Ferencz-u. 24.)

Vendégfogadó- és korcsmabérlet.

A Coburg hercegi uradalom tulajdonát képező : **murányaljai vendégfogadó és korcsma** :

a hozzátartozó mellékhelyiségekkel 1911. évi október hó 1-től három, esetleg hat évre bérbe adó. — Irásbeli ajánlatok **1911. évi május 31-ig** alóírt erdőigazgatóságnál nyújtandók be. — A részletes bérbeadási feltételek a hivatalos órák alatt alóírt erdőigazgatóság, valamint a murányaljai hercegi erdőhivatal irodájában megtudhatók. — Kelt Jolsván, 1911. évi április hó 24-én.

1—3 Fülöp Szász-Coburg-Gothai Herceg Ő Fensége Erdőigazgatósága.

Hirdetmény.

Alulírott esődtömeggondnok közhirre teszi, hogy vb. **Ungár Sándor** esődtömegéhez tartozó s a csődleltár 1—380. tételei alatt összeirt 3835 K 95 fillérre becsült különtéle ruhakelmék, batiszt, clott, barchet, flanel, satén, creton stb. stb. álló ingóságok zárt ajánlat útján a legtöbbet ígérőnek **f. évi május hó 8-án** a rimaszombati kir. törvényszék pertárában elfognak adatni.

Zárt ajánlatok, melyekhez a becsár 10%-a vagyis 383 K 59 fill. csatolandó, az alulírott esődtömeggondnoknál legkésőbb a f. évi május hó 8-án d. e. 12 óráig nyújtandó be. Az ezután beérkező ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlatok felbontása a rimaszombati kir. törvényszék pertárában a f. évi május hó 8-án d. u. 2 órákor fog a esődválasztmány jelenlétében megtörténni.

Vevő köteles a vételárat azonnal készpénzben a esődtömeggondnok kezéhez kifizetni.

Vevő köteles a megvett árukat s tárgyakat a bolthelyiségből azonnal eltávolítani.

A csődleltár az alulírott esődtömeggondnoknál a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Sem a esődválasztmány, sem a tömeggondnok az áruk mennyiségeért és minőségeért, sem egyébként szavatosságot nem vállalnak.

Kelt Rimaszombat, 1911. évi április 27-én.

Dr. Törköly József, ügyvéd
esődtömeggondnok.

PUCH **PUCH** **PUCH**
Eredeti **PUCH** kerékpár

förlül minden más kerékpárt!
Tartós! Erős! Könnyű járasu!
!! Ujdonság !!

Hegymászó dupla áttételű kerékpár!
Továbbá egyszerű és kontrafékes dupla harangesapágyas kerékpárok vörös vagy szürke hegyi gumival kaphatók Gömör- és Kishontvármegye területére az egyedárusítónál

özv. Enyedi Miksáné

7—8 óra és ékszerüzletében

RIMASZOMBATBAN.

Kerékpár alkatrészek nagy választékban!

PUCH Különböző varrógépek **PUCH**
27 forinttól feljebb 2
évi jótállás mellett.

SOÓS GYULA és TÁRSA

temetkezési vállalata Rimaszombat.

Ajánlkozik temetések rendezésére úgy helyben mint vidéken a legegyszerűbb kivittől a legdiszesebb kivittelig.

Gyászjelentések elkészítése és azoknak szétküldése csupán önköltségi áron számíttatik fel.

Állandóan **nagy raktárt** tart **koporsókban** u. m. fa, utánzott és valódi ércben.

Szemfedőkben: tarlatán, bobinett, selyem-illusion és selyemgázban.

Halotti lepedőkben: cambric, szatén, atlasz és noblesz-selymekben.

Sirkoszorukban: bámulatra méltó nagy választék.

Versenyárgyalási hirdetmény.

A **sőregi r. kath. hitközség** új iskolát épít és a régit átalakítja. Az építési költség az elsőnél 16447 kor. 96 fill., a második 10074 kor. 54 fill., **összesen 26522 kor. 50 fillérben** van előirányozva.

Ez építési kivitelének biztosítására a sőregi iskolában folyó 1911. évi **május hó 14-én** d. u. 3 órára zárt ajánlati versenyárgyalás hirdettetik.

Versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fenti munkálatok végrehajtására vonatkozó zárt ajánlataikat kitézött nap d. u. 2 órájáig annyival is inkább igyekezzenek beadni az iskolaszéki elnökhöz, mivel a később érkezettek figyelembe nem vétetnek.

Az ajánlathoz az ajánlati összegnek 5%-nak megfelelő bnatpénz csatolandó.

Az építendő hitközség az ajánlatok elbírálásánál fentartja magának a jogot, hogy az ajánlkozók közül az ajánlati árakra való tekintet nélkül szabadon is választhat esetleg az ajánlatokat vissza is utasíthatja, mely utóbbi esetben a bnatpénz azonnal visszaadatik.

A szóban forgó munkálatokra vonatkozó tervek, költségvetések és részleges feltételek Sőregen a r. kath. iskolában megtekinthetők.

Sőreg, 1911. évi április hó 27.

Az iskolaszék.

Hirdetmény.

567. sz. — A nagyrőcei kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság közhirre teszi, hogy Fischer Ignác özvegye és fia breznóbányai cég végrehajthatónak Szücs János tunóber kö-

hályháza lakos végrehajtást szenvedő elleni 64 kor. 34 fillér tőkekövetelés és járulékaí iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. tvszék (a nagyrőcei kir. járásbíróság) területén levő s Kohályháza község határában fekvő, a kohályháza 940-ik számú tkjvkben felvett A. I. 1—12. sorszám és B. 1. sorszám alatt egészben Szücs János tunóber nevében jegyzett szántó és rétből álló külsőségi ingatlanra 160 koronában, a kohályháza 941. sz. tkjvkben felvett A. I. 1—4. sor, 144. 3712/c. 3717/b. és 3721/e. hr. számú belsőség, 283. népsorszámu ház, udvar, esür és gazdasági épületek és rétekből álló ingatlanok a B. 2. sorszám alatt Szücs János tunóber nevében jegyzett 1/2 részére 527 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a tettebb megjelölt ingatlanok az **1911. évi május hó 5-ik** napjának délelőtti 10 órákor Kohályháza községben a község házánál megtartandó nyilvános árverésen megállapított kikiáltási áron alul is, de a kikiáltási ár 2/3-ad részénél olcsóbban eladatni nem fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 16 korona és 52 kor 70 fillért készpénzben v. az 1881. évi 60. t. cz. 42. § ában jelzett ártolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni vagy az 1881. évi 60. t. cz. 170. §-a értelmében a bnatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Nagyrőcei kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság 1911. évi február hó 22. napján.

Gazda s. k., kir. járásbíró.

A Rimaszombati Kereskedelmi és Közgazdasági Bank R.-t.

Üzletfeleinek. — T. közönségnek szives tudomására hozza, miszerint a mai követelményeknek megfelelőleg **Rimaszombatban** felépített

gépgyárát és gépjavitó műhelyét üzembe hozta.

Gyárt és javít: motorokat, cséplőket, elevátorokat és mindenféle gazdasági és ipari gépeket, malomberendezéseket és vasszerkezeti munkákat. ::

Hengerrovátkálás gyorsan és pontosan eszközöltetik.

Autogén gyorsforrasztás tengely vagy bármilyen öntött vasalkatrészekre 24 órán belül eszközöltetik.

:: Állandó raktár mindenféle gazdasági gépekben ::

A géptulajdonosok felkértenek, hogy javításra szoruló gépeket mielőbb szállítsák be, nehogy későbbi időszakban beállani szokott torlódás miatt, az késedelmesen eszközöltessék. 18—

Megbízható ügynökök felvételnek.

Megbízható ügynökök felvételnek.